

**Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1986-1987
25 FEBRUARI 1987

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 2
van de gemeentewet**

AMENDEMENT OP DE TEKST
AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE
(Stuk n° 639/7)

N° 18 VAN DE HEER CLERFAYT

Artt. 1, 2, 3

Deze artikelen vervangen door de volgende bepaling :

« Enig artikel. — Artikel 2 van de gemeentewet wordt vervangen door de volgende bepalingen :

Art. 2. — § 1. De gemeenteraadsleden worden rechtstreeks verkozen door de vergadering van de gemeentekiezers.

§ 2. De burgemeester en de schepenen worden door de gemeenteraad uit zijn midden verkozen.

De verkiezing tot het ambt van burgemeester geschiedt voor die tot het schepenenambt; de rang van de schepenen wordt bepaald door de volgorde van de stemmingen.

De verkiezing geschiedt na amafroeping, mondeling en bij volstreekte meerderheid, en zulks door zoveel afzonderlijke stemmingen als er ambten in het college te begeben zijn.

Indien na twee stemmingen geen kandidaat de meerderheid heeft verkregen, geschiedt de herstemming over de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald; staken de stemming bij de herstemming, dan is de oudste in jaren verkozen.

Zie:
-639-86/87:

- N° 1: Wetsvoorstel van de heer Tant.
- N° 2 tot 6: Amendementen.
- N° 7: Verslag.

**Chambre
des Représentants**

SESSION 1986-1987
25 FÉVRIER 1987

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 2
de la loi communale**

AMENDEMENT AU TEXTE
ADOPTÉ PAR LA COMMISSION
(Doc. n° 639/7)

N° 18 DE M. CLERFAYT

Art. 1er, 2, 3

Remplacer ces articles par la disposition suivante :

« Article unique. — L'article 2 de la loi communale est remplacé par les dispositions suivantes :

Art. 2. — § 1er. Les conseillers communaux sont élus directement par l'assemblée des électeurs de la commune.

§ 2. Le bourgmestre et les échevins sont élus par le conseil communal parmi ses membres.

L'élection à la fonction de bourgmestre précède celle des échevins; le rang des échevins est déterminé par l'ordre des scrutins.

L'élection a lieu par appel nominal, à haute voix et à la majorité absolue, par autant de scrutins séparés qu'il y a de fonctions au collège à pourvoir.

Si après deux scrutins, aucun candidat n'a obtenu la majorité, il est procédé au ballottage entre les deux candidats qui ont obtenu le plus de voix; en cas de parité, le membre le plus âgé l'emporte.

Voir:
-639-86/87:

- N° 1: Proposition de loi de M. Tant.
- N° 2 à 6: Amendements.
- N° 7: Rapport.

§ 3. De verkiezing van de burgemeester en de schepenen heeft plaats tijdens de vergadering die volgt op de hernieuwing van de raad. In alle andere gevallen moet de verkiezing plaatshebben binnen een maand na het openvallen van het ambt.

§ 4. De regels met betrekking tot het ontslag als gemeenteraadslid zijn van toepassing op het ontslag uit het ambt van burgemeester of van schepenen.»

VERANTWOORDING

Het aanvankelijke voorstel van de heer Tant, zoals het door de commissie werd geamendeerd, beoogt de verbreking te voorkomen van de afspraak die met de kiezers werd gemaakt, n.l. dat rekening zal worden gehouden met de stemmen die zij hebben uitgebracht wanneer de gemeentelijke mandatarissen worden aangewezen in de tweede graad.

Daartoe stelt het een formele regeling in voor de akte van voordracht tot de ambten van burgemeester en schepenen.

Ook al is die voordrachtprocedure facultatief, toch bevat zij een aantal praktische nadelen naast bepalingen die strijdig zijn met de grondbeginselen van ons publiekrecht.

Inderdaad :

1° Ieder gemeenteraadslid komt gelijkelijk in aanmerking om zichzelf voor te dragen of om te worden voorgedragen voor de uitoefening van het ambt van burgemeester of schepenen (art. 6 van de Grondwet). Het feit dat voor de voordracht voorwaarden worden gesteld, zoals de voordracht door een meerderheid van de verkozenen die op dezelfde lijst staan als de voorgedragen kandidaat, vormt een ernstige afwijking op het beginsel van de gelijkheid tussen degenen die kunnen worden verkozen.

2° Het voorstel bepaalt dat «niemand rechtsgeldig meer dan één voordrachtsakte voor dezelfde benoeming kan ondertekenen», maar preciseert niet welke sanctie wordt gesteld op het ondertekenen van meer dan één voordrachtsakte. Welke akte is rechtsgeldig? Die welke eerst werd neergelegd? Maar wat moet dan worden gedacht van de praktijk die erin bestaat dat voordrachtsakten worden ondertekend nog voor de gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden?

In feite wordt door de praktijk zelf van de voordrachtsakte aan een mandataris verlot gegeven om afstand te nemen van de lijst waarop hij werd verkozen.

De burgemeester en schepenen binnen de gemeenteraad mondeling te laten verkiezen, ware relevanter en juridisch beter gegrond.

Zodoende zouden de duistere kuiperijen die soms aan de voordracht van de burgemeester of de verkiezing van de schepenen voorafgaan en alleen resultaat kunnen hebben wanneer de stemming geheim is, volstrekt onzeker worden.

Het ware bovendien wenselijk dat de gemeenteraadsliden voor de aanwijzing van zo belangrijke mandatarissen als de burgemeester en de schepenen de moed opbrengen om openlijk voor hun keuze uit te komen, zodat de kiezer kan nagaan of wel rekening is gehouden met de stem die hij heeft uitgebracht.

De reactie van de publieke opinie blijft de meest doeltreffende sanctie op dit gebied. De democratie wordt versterkt door eenvoudige, directe en open procedures.

§ 3. L'élection des bourgmestre et échevins a lieu au cours de la séance d'installation qui suit le renouvellement du conseil. En tout autre cas, l'élection doit être faite dans le mois de la vacance.

§ 4. Les règles relatives à la démission du mandat de conseiller communal s'appliquent à la démission des fonctions de bourgmestre ou d'échevin.»

JUSTIFICATION

La proposition initiale de M. Tant telle qu'amendée par la commission, tend à prévenir les situations de rupture du pacte conclu avec les électeurs quant au respect de leurs suffrages pour la désignation au deuxième degré des mandataires communaux.

A cette fin, elle instaure une procédure formelle des actes de présentation aux fonctions de bourgmestre et d'échevins.

Même facultative, cette procédure recèle et des inconvénients pratiques et des contrariétés aux principes fondamentaux de droit public.

En effet :

1° Tout membre du conseil communal a égale vocation à être présenté ou à se présenter à l'exercice de la fonction de bourgmestre ou d'échevin (art. 6 de la Constitution). C'est une dérogation grave au principe de l'égalité entre éligibles que de retenir des conditions de présentation, telle que la présentation par la majorité des élus de la liste du candidat présenté.

2° La proposition énonce «nul ne peut signer plus d'un acte de présentation en vue d'une même nomination» mais ne précise pas la sanction en cas de signature de plus d'un acte de présentation. Quel est l'acte valable? Le premier en date? Mais que penser alors de la pratique de la signature des actes de présentation avant même la tenue des élections communales.

En réalité, c'est la pratique même de l'acte de présentation qui autorise les opérations d'abandon par un mandataire de la liste sur laquelle il a été élu.

Il serait plus pertinent et juridiquement plus fondé de retenir que l'élection aux fonctions de bourgmestre et d'échevins se fait au sein du conseil communal, par votation à haute voix.

Ainsi les tractations obscures qui précèdent parfois la présentation du bourgmestre ou l'élection des échevins et qui ne peuvent réussir que sous le couvert du scrutin secret, deviendraient aléatoires.

Il est de surcroît souhaitable que pour la désignation de mandataires aussi importants tels le bourgmestre et les échevins, les membres du conseil communal aient le courage d'affirmer publiquement leur choix de telle sorte que l'électeur puisse contrôler le respect du suffrage qu'il a exprimé.

La sanction la plus efficace de toute atteinte à ce respect demeure la réaction de l'opinion publique. La démocratie se renforce par des procédures simples, directes et ouvertes.

G. CLERFAYT